

Vredevorst

Vredevorst

*En men noemt Zijn naam... Vredevorst
(Jesaja 9:5b)*

Het woord 'vrede' is een zeer bekend woord in het Hebreeuws en de Joden gebruiken dit woord ook dagelijks. Want u weet wel wat de gebruikelijke groet is die Joden elkaar brengen: *Sjaloom!* Dat betekent: Ik wens u vrede! Vrede in de ruimste zin van het woord, namelijk alle mogelijke voorspoed, zegen en welvaart.

En ook die vrede heeft Christus willen verwerven door Zijn bloed te geven.

Maar er is een diepere betekenis van vrede die alle verstand te boven gaat. Dat is de vrede met God en als vrucht van die vrede ook vrede met alle mensen, zelfs met de dieren des velds.

Dat is de geestelijke vrede die de mens door de diepe zondeval is kwijtgeraakt. De tere harmonie tussen God en de mens werd door de zonden gruwelijk verstoord!

Weet u wat er toen gebeurd is? Toen bent u, jij en ik in een staat van vijandschap gekomen tegen God!

Elke zonde die wij doen, is een bewijs van deze vijandschap. Hoor maar wat er in de Bijbel staat: *Daarom dat het bedenken des vleses vijandschap is tegen God; want het onderwerpt zich der wet Gods niet; want het kan ook niet.*

Dáár ligt ons beeld, Gemeente! Dat is ons profiel!

Geen vrede, maar oorlog!

Nee, aan die werkelijkheid willen we ten diepste niet aan. We horen liever: vrede, vrede, geen gevaar!

Maar dat is een leugen van satan. Onze toestand van nature is met recht verschrikkelijk! Geen vrede met God!

En waar loopt dat op uit?

Op de eeuwige nacht!

Is het al naar binnen geslagen?

Waar dat gaat leven, wordt de benauwde levensvraag geboren: Kan het nog goed komen tussen God en mijn ziel? Zou ik van mijn goddeloze vijandschap nog verlost kunnen worden? Zou ik vrede met God kunnen verkrijgen?

O hoor dan eens: *En men noemt Zijn naam Vredevorst!* Hij is de strijd aangegaan als een Vorst met de vijandschap. Christus is de Vorst Gods die gestreden heeft om vrede met God te verwerven. Die strijd kostte Hem Zijn dierbaar hartebloed.

Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze

ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.

Dat wordt nu zo'n wonder voor goddeloze zondaren in de beleving voor God. Die kunnen het wonder niet op dat deze Vredevorst te Zijner tijd voor de goddelozen is gestorven en dat Hij vijanden met God verzoent door Zijn bloed. Ja Hij is onze Vrede en wie door het geloof met deze Vredevorst verbonden wordt, zal de vrede afkondiging van de Vader in de ziel gaan vernemen: Ga heen in vrede, uw geloof heeft u behouden! Ja dat is vrede door het bloed des kruises! Dat is vrede door recht! Want op Golgotha is het waar geworden: *De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten, de gerechtigheid en vrede zullen elkander kussen.*

Zalig wonder als die vrede in het hart gekend wordt en u in mag stemmen met een zekere dichter:

*Als onder het heilig recht
De ziele niet meer vecht
Dan wordt verloren gaan
Door God niet toegestaan
Hier wordt de Zoon gekust*

...

*Hier drinkt zij 't bloed des Lams
't Welk haar in het leven laat
Hier wordt de toorn geblust
En is het: VREDE MET GOD,
Door 't offer van Zijn Zoon.
O..., allerzaligst lot.*

Wat een wonder!

Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven en men noemt Zijn naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst.

Mag u, mag jij ook bij die gelukkige mensen behoren, die met Jesaja hebben mogen neerknielen bij de kribbe om daar het geboren Kindeke door het geloof zó te mogen noemen?

DS. J. DE BRUIN

VOOR DE JEUGD

Christelijke Heavy Metal

En na de aardbeving een vuur; de HEERE was ook in het vuur niet; en na het vuur het suizen van een zachte stilte.

1 Koningen 19:11-12

Ik wist van het bestaan van Hard Rock en Heavy Metal muziek. Keiharde rockmuziek waarin meer geschreeuwd dan gezongen wordt. Maar dat er ook bands zijn die Christian Metal maken, wist ik eigenlijk niet. Demonhunter (duiveljager) en Wolves at the Gate (wolven aan de poort) zijn twee voorbeelden daarvan. Met harde gitaren, snelle drums en schreeuwende zangers worden christelijke teksten gezongen. Jonge mensen, met de grootst mogelijk ernst wil ik je daarvoor waarschuwen. Ik gebruik niet snel grote woorden, maar dit is zo onbijbels, dit is goddeloos. Zo werkt God niet. Dat zien we ook in deze episode uit het leven van Elia.

Elia heeft zijn klacht uitgesproken tegenover de Heere. Hij is alleen overgebleven en wil niet meer verder. En dan krijgt Elia van God het bevel om in de ingang van de spelonk te gaan staan. Hij gaat aan Zijn knecht een aantal tekenen uit de schepping laten zien. Allereerst een onwaarschijnlijk sterke storm, waardoor stukken rots afbreken. Daarna een geweldige aardbeving en daarna een alles verzegend vuur. Maar hoe indrukwekkend allemaal ook, God is niet in deze tekenen aanwezig. Dat wil zeggen dat God niet door deze middelen onder Israël zal werken, want dat overleeft het volk niet.

Maar toen kwam er een vierde teken. Het was nauwelijks merkbaar. *Het suizen van een zachte stilte.*

Hoe moet je dat nu omschrijven? Ik las ergens: *de zachte nagalm van een harp.* Nou zoiets is het geweest. *De zachte nagalm van een harp.* Iets hoorbaars: suizen. Maar dat tegelijk de indruk wekt van stilte. Een mysterieus geluid in een mysterieuze stilte. Ik weet niet hoe ik het anders moet zeggen.

Dit is Gods antwoord op de vraag van Elia. Elia was weggelopen uit Israël, maar hij moet weer terug naar dat afgodische en onbekeerlijke Israël. Maar dan moet Elia eerst van zijn verkeerde gedachten worden afgeholpen. Elia was zo teleurgesteld dat na het gebeuren op de Karmel de bekering van Israël uitbleef. En nu had Elia gedacht dat God dat goddeloze volk zou verdelgen, door een storm, of een aardbeving of een vuur. Maar dat gebeurde allemaal niet. En toen trok hij de conclusie dat het werk van God mislukt was. Elia kon het niet, dus kon God het ook niet. Maar dat was een grote vergissing. Een vergissing die wij ook nog weleens maken. En dan zeggen

we: God werkt niet meer. Omdat het niet gaat zoals wij denken dat het moet gaan. Wat zien wij in onze tijd? Toenemende secularisatie. Toenemende goddeloosheid. O, als God nou eens een stormwind zou sturen en al die heiligdommen van het liberalisme en het atheïsme eens zou verpulveren! Als Hij nou eens een aardbeving of vuur zou zenden om al die goddelozen een lesje te leren! Als de Heere het zo zou doen, daar zou tenminste een sprake van uitgaan.

Maar er is geen storm. En geen aardbeving. En geen vuur, integendeel. De goddeloosheid neemt toe. De kerkverlating neemt toe. Is de Geest geweken? Werkt God dan helemaal niet meer?

Die vragen zijn wel te begrijpen. Het is bepaald geen geestelijke bloeitijd. Maar net zomin als Elia mogen wij de conclusie trekken dat God niet meer werkt. Want elke keer maakt de Heere aan Elia duidelijk: hier ben Ik niet in en zo werk Ik ook niet. *Niet door kracht, noch door geweld.* Maar het suizen van een zachte stilte. *Door Mijn Geest zal het geschieden!* Elia moet weten dat de Heere toch werkt. Al gebeurt het niet op de manier zoals Elia graag wil. Elia ziet op geweld en op kracht. Maar de Heere werkt door Zijn Geest. In de stilte.

Zo zien we dat in Zijn scheppingswerk. Wie kan het horen als er een zaadje ontkiemt? En toch gebeurt het. Die stille verborgen krachten die elke dag werkzaam zijn. En zo is het ook in Gods herscheppingswerk. Weet je hoe de Heere Jezus dat doet? We lezen het in Jesaja 42:2 *Hij zal niet schreeuwen, noch Zijn stem verheffen...*

Hij doet dat niet met een hoop kabaal in het Gelredome of in de Amsterdam Arena. Hij gebruikt geen Christian Metal. Nee: *Hij zal niet schreeuwen.*

Het gaat niet om de volle voetbalstadions met juichende massa's. Maar het gaat om die enkeling die in stilte zijn knieën buigt en in de binnenkamer zich voor God verootmoedigt. Met de tollenaarsbede: o God, wees mij de zondaar genadig.

DS. M.A. KEMPENEERS
WWW.BEWAARHETPAND.NL

Muurvast

Hoe nu verder? Dat was na de afsluiting van de generale synode vorig jaar de grote vraag. Twee rapporten werden het land ingestuurd. Een dunne en een dikke. "Zoek eerst het Koninkrijk van God-een weg terug uit de impasse", vermeldt de cover van het dunne rapport. Afkomstig van de commissie kerk-zijn. "Vrouw en ambt" staat er op de voorkant van het dikke rapport.

De commissie kerk-zijn zoekt een duidelijke weg te wijzen uit de impasse. "Samen kerk-zijn vraagt om een geestelijke houding. (...) Gemeenten die besluiten en uitspraken van meerdere vergaderingen naast zich neerleggen en tegelijk stellen dat ze van harte onderdeel willen blijven uitmaken van de CGK spreken iets onmogelijks uit. (...) Toch een eigen koers varen als plaatselijke kerk kan niet anders gezien worden dan als het opzeggen van het vertrouwen in de wijze waarop we als kerken gezamenlijk de wil van de Heere zoeken."

En wanneer men dan toch een eigen koers vaart en daarmee het vertrouwen in het verband van kerken opzegt en zo in strijd handelt met de belofte zich te voegen naar besluiten van meerdere vergaderingen? Dan is het volgens de commissie onontkoombaar om te spreken over zonde en de noodzaak van vermaning en bekering. Ja, naar alle kanten op: "Tegelijk, en niet minder belangrijk, moeten we spreken over onze gezamenlijke zonde en schuld, en de noodzaak van vermaning en bekering van ons allen."

Strijdig

In lijn met het dunne rapport beweegt zich het andere rapport. Luisterend naar de Schriften besloot de generale synode -opnieuw- geen ruimte te kunnen bieden voor openstelling van de ambten voor de vrouw, omdat de eigen positie van man en vrouw in de gemeente daarmee de facto verdwijnt; dit in strijd is met de doorgaande lijn in de Schriften inzake de eigen positie van man en vrouw; dit ook in strijd is met expliciete teksten over de plaats van de vrouw in de nieuwtestamentische gemeente en dit ook in strijd is met de katholieke traditie van bijna tweeduizend jaar.

Verder oordeelde de generale synode dat de zaken rond vrouw en ambt niet slechts een kerkelijke regeling betreffen, maar nauw verbonden zijn met de wijze waarop we de Schriften lezen. Daarom kon de generale synode niet anders dan uit te spreken dat een kerk haar plaats binnen het kerkverband heel moeilijk, zo niet onmogelijk maakt als zij zich niet voegt naar de beslissingen van meerdere vergaderingen op punten die door de kerken gezamenlijk als principieel geduid worden.

Dankbaarheid

Hoe nu verder? Inmiddels zijn we ruim een jaar verder. En

dan is er allereerst reden tot dankbaarheid. Dankbaarheid jegens de HEERE, Die ons nog steeds zondag aan zondag het Evangelie van vrije genade laat verkondigen. Is er reden om ons te verwonderen over Gods lankmoedigheid dat we nog altijd als kerken in vrijheid kunnen samenkomen. Wat een onderscheid met zoveel andere christenen wereldwijd! Zou dat alleen al geen reden zijn om ons voortdurend te verootmoedigen?

Hoe nu verder, nu we ruim een jaar verder zijn? Dan is er ook reden tot verbazing. Verbazing wat er zich in de achterliggende maanden in onze kerken heeft afgespeeld. Wie de classes verslagen in De Wekker leest, krijgt steeds hetzelfde beeld voorgeschoteld. Zijn er kerken die onverdroten voortgaan op

de ingeslagen weg om vrouwelijke ambtsdragers te bevestigen. Alle verschenen rapporten ten spijt. Alle urenlange discussies in classes en particuliere synodes ten spijt. Worden besluiten genegeerd. Vermaningen afgewimpeld. En voor je het weet gaan de gesprekken niet eens over de hardnekkige ongehoorzaamheid van sommige kerkenraden, maar over de vermeende onverdraagzaamheid van degenen die niet anders kunnen dan daar de vinger bij leggen. En zo zitten steeds meer classes muurvast.

Hoe kunnen we naar eer en geweten ruimte bieden aan zaken die zo raken aan het gezag van Gods Woord?

Eerlijk

Maar is er ook geen reden tot verontwaardiging? Want als je ondanks alles voortgaat op zo'n eigen weg en je niet op andere gedachten laat brengen, wil je dan wel samen kerk-zijn? Maar waarom wordt dat dan niet eerlijk gezegd? Is het dan zo moeilijk om aan te geven dat je zelf in de loop van de afgelopen jaren nieuwe inzichten hebt gekregen over vrouw en ambt, die ook precies aansluiten bij hoe er bijvoorbeeld in de Nederlandse Gereformeerde Kerken wordt gedacht? Is het dan zo ingewikkeld om er zelf consequenties uit te trekken en deze binnenkerkelijke strijd te beëindigen? Als de kwestie van vrouw en ambt geen kerkscheuring waard zou zijn -zoals wel wordt beweerd-, waarom worden er dan nog steeds vrouwelijke ambtsdragers bevestigd in plaats van op de volgende generale synode gewacht?

Het is niet eerlijk als er wordt gesuggereerd dat we elkaar zomaar de maat nemen. We kille hardliners zijn. Maar alle ontwikkelingen doen ons pijn. En hoe kunnen we naar eer en geweten ruimte bieden aan zaken die zo raken aan het gezag van Gods Woord? Zou dát niet liefdeloos zijn?

DS. W.L. VAN DER STAAIJ

Het Bijbelboek Ruth

De lossers in Bethlehem

Toen zeide Naómi tot haar schoondochter: Gezegend zij hij den HEERE, die zijn weldadigheid niet heeft nagelaten aan de levenden en aan de doden. Voorts zeide Naómi tot haar: Die man is ons nabestaande; hij is een van onze lossers. (Ruth 2: 20)

Gods zegen

Naómi neemt het woord: 'Gezegend zij hij den HEERE', zegt ze over Boaz. Met een prachtige uitdrukking prijst ze Boaz om het feit dat hij zich over Ruth heeft ontfermd. Ze wenst hem met deze woorden tegelijk ook Gods zegen toe. En ze voegt eraan toe, dat Boaz (want over hem gaat het ook in de bijzin!) 'zijn weldadigheid niet heeft nagelaten aan de levenden en aan de doden'.

Wat betekenen die woorden? Met 'de levenden' worden natuurlijk Naómi en Ruth bedoeld. Hoe Boaz zijn weldadigheid aan hen bewezen heeft, is wel duidelijk. Maar 'de doden', wie zijn dat? Daarbij moeten we waarschijnlijk denken aan Elimélech en Machlon. Zeker, zij zijn gestorven in Moab. Maar op een bepaalde wijze heeft Boaz postuum ook aan hen weldadigheid bewezen. Hij heeft zich namelijk ontfermd over hun nabestaanden.

Vervolgens is het een poosje stil in het huis van Naómi. We kunnen ons voorstellen dat Ruth moe geweest is. De hele dag heeft ze zich moeten bukken om aren te rapen. En tegenover Ruth zit Naómi, in gedachten verzonken. Totdat zij opnieuw het woord neemt: 'Voorts zeide Naómi'.

Lossers

Naómi gaat nu twee dingen vertellen over Boaz. Allereerst dat hij 'ons nabestaande' is. Dat betekent: hij is familie van Naómi en Ruth. En in de tweede plaats dat hij 'een van onze lossers' is. Over dat laatste moet iets meer gezegd worden.

Over de figuur van de lossers lezen we in de wetten van Mozes, onder meer in Leviticus 25. Als iemand in het oude Israël door omstandigheden in armoede raakte, gebeurde het soms dat men zijn eigen stuk grond moest verkopen. Dat deed een Israëliet niet zomaar. De grond ging over van vader op zoon en moest in principe in de familie blijven. Eigen grond werd gezien als een 'erfdeel des HEEREN', een stukje land dat de Heere had gegeven. Op dat stukje land kon men gewassen verbouwen en in veiligheid wonen. Bovenal hoopte men op dit stukje land eenmaal de komende Messias te begroeten. Eigen grond verkopen deed men alleen in uiterste noodzaak. Maar als dat het geval was, had je naaste familielid de plicht om als lossers op te treden. Als hij daarvoor de middelen had, moest hij het verloren stuk land voor je terugkopen.

Soms waren de schulden van iemand zo groot, dat men niet alleen zijn land, maar ook zichzelf als slaaf moest verkopen. Ook dan gold dat je nabestaande de plicht had om als lossers op te treden. Die moest je vrijkopen uit schuldslavernij.

Goël

Wat nu opmerkelijk is, is dat het Hebreeuwse woord voor 'lossers' – *goël* – op verschillende plaatsen in het Oude Testament ook gebruikt wordt voor de Heere. Denkt u bijvoorbeeld aan Psalm 19: 15: 'o HEERE, mijn Rotssteen en mijn Verlosser'. Denkt u ook aan Job 19: 25: 'Ik weet: mijn Verlosser leeft'. Letterlijk staat daar: 'mijn Goël, mijn Lossers leeft'. Zo mogen we de lijn doortrekken. Van Boaz als 'een van de lossers' naar Christus als de enige Lossers. Wat Naómi zei over Boaz, geldt des te meer voor Christus. Die Man is 'ons nabestaande'. Hij is Mens geworden. Hij wilde Zich laten leggen in de kribbe van Bethlehem. Met welk doel? Om de Lossers te kunnen zijn van verlorenen. Om het verloren land waarin wij ooit wandelden met God, terug te kopen. Om mensen die zichzelf vanwege hun schuld in de slavernij van de zonde en de duivel hebben verkocht, vrij te kopen. Hier schittert Zijn gewilligheid. En ook Zijn macht. Want Hij is een Man, geweldig van vermogen. Rijk genoeg om uw schulden te betalen.

Arm gemaakt

U hebt Hem nodig. Maar hebt u Hem ook nodig gekregen? Er waren in de tijd van Ruth in het stadje Bethlehem natuurlijk heel wat mensen die een lossers hadden in de familie. Maar zolang ze hun zaken zelf konden regelen, zolang ze in hun eigen levensonderhoud konden voorzien, zolang ze hun eigen stuk land hadden, had zo'n lossers voor hen geen betekenis. Wanneer kreeg een lossers waarde? Als mensen hem nodig kregen. In hun armoede, in hun schuld, in het verlies van hun grond en in de onmogelijkheid om te betalen.

Geestelijk gesproken is het niet anders. Wanneer gaan we waarde zien in de Lossers van Bethlehem? Alleen tegen de achtergrond van eigen schuld, armoede, in het verlies van onze grond en in onze onmogelijkheid om te betalen. Daarom is het arm makende werk van de Heilige Geest zo nodig. Voor het eerst. Maar in het genadeleven ook bij vernieuwing en verdieping! Want de Heere heeft gezegd: 'Ik zal Mij doen overblijven een ellendig en arm volk, en die zullen op de HEERE betrouwen'.

DS. A.J.T. RUIS

Echtscheiding

Als getrouwde mensen zogenaamd als goede vrienden uit elkaar gaan en met een ander verder leven is dat alleen maar goddeloos; ten strengste door de Heere verboden. Maar als je God en Zijn wet de rug hebt toegekeerd zit je daar niet mee. Ik denk dat een echtscheiding in de meeste gevallen een drama is met veel pijn en tranen.

Ik heb een vraag gekregen over Mattheus 19 vers 9. Als iemand schuldloos gescheiden is, mag die persoon dan wel weer trouwen met een ander? Bij de beantwoording van die vraag citeer ik voor de duidelijkheid wat de Heere Jezus in Mattheus 19 zegt: Maar Ik zeg u, dat zo wie zijn vrouw verlaat, anders dan om hoererij en een ander trouwt, die doet overspel en die de verlatene trouwt doet ook overspel.

Het eerste wat je uit deze woorden kunt opmaken is dat scheiding bij hoererij geoorloofd is. Scheiding is dan geen verbod, maar het is ook geen gebod. De vrouw die bij een ontrouwe partner blijft wonen mag weglopen, maar het hoeft niet. Waarom mag zij weglopen? Omdat haar man het eens gesloten huwelijk gebroken heeft. Als een getrouwde man vreemd gaat breekt hij zijn huwelijk. Dan is ook voor God dat huwelijk gebroken. De bedrogen vrouw begaat geen zonde als zij na dit drama op een gegeven moment met een ander trouwt.

Maar de andere kant is, dat als bijvoorbeeld de vrouw wegloopt omdat ze het niet meer verdragen kan om bij haar man te wonen en ze gaat op zichzelf wonen, dan is voor God dat huwelijk nog niet verbroken. Er is immers geen derde in het spel? De achtergebleven man mag ook niet hertrouwen en geen enkele vrouw mag hem trouwen. Het huwelijk bestaat nog, al woont de man op de noordpool en de vrouw op de zuidpool. Overspel breekt het huwelijk. Daarom heet het ook overspel. Als je dus geen schuld hebt aan het feit dat je vrouw je gedag zegt is dat mooi, maar je mag niet trouwen. Het huwelijk is immers niet door overspel verbroken.

Of dat niet moeilijk is? Ik zou het denken! Voor degene die wegliep, maar zeker voor de verlatene. Misschien dat die graag weer een huwelijksleven wil, maar het kan niet, want zijn vrouw leeft nog. Als ze sterft, ja, of als ze wel met een ander trouwt, ja dan, dan verbreekt ze het huwelijk en is de verlatene vrij. Vrij om te trouwen of vrij om vrijgezel te blijven.

De praktijk is echter weerbarstig. Daar komt een ieder die pastoraat bedrijft wel achter. Daar kwam Mozes ook al achter. En daarom ging hij over tot een noodmaatregel. Als een man zijn vrouw verliet om de een of andere pietluttigheid werd de vrouw moederziel alleen achter gelaten. Hoe moest ze in die dagen zonder kostwinner en beschermer bestaan? Haar uit medelijden te trouwen

mocht niet, want als er alleen maar sprake was van een pietluttigheid en niet van overspel bestond dat huwelijk nog voor God. Om echter zo'n vrouw in barmhartigheid tegemoet te komen, besloot Mozes haar een scheidbrief te geven, waarin vermeld stond dat zij schuldloos was. En met dat document in handen kon de vrouw desgewenst hertrouwen of ten huwelijk gevraagd worden.

De Heere Jezus zegt van deze noodmaatregel twee dingen. Het was een uitweg in moeilijke situaties, maar wel vanwege de hardheid van het mensenhart. Dat is een. Maar Hij zegt er met nadruk bij dat dit van den beginne niet zo was en niet kon. En daar moeten we altijd naar terug. Naar den beginne, naar het oorspronkelijke doel, naar de duidelijke en originele woorden van God: Gij zult de echt niet breken. Niet uitbreken uit je huwelijk. En ook niet inbreken in een ander huwelijk. En dan komt de Heere Jezus met de woorden van vers 9, zie boven. Daar houdt Hij ons dus aan. Zonder gedoe van scheidbrieven, maar met de eenvoudige wil van God. Inderdaad is de praktijk weerbarstig, net zo als het hart van een mens. En daarom is de gouden uitweg in moeilijke omstandigheden van echtscheiding, schuld, schuldloosheid, overspel, eenzaamheid en allerlei doorstane ellende deze: ga in alle gevallen tot God om uitkomst. Bij Hem zijn uitkomsten in alle gevallen. Dat is wat anders dan een noodmaatregel als die scheidbrief bijvoorbeeld, of een zelfgekozen oplossing. Uitkomst bij God. Hij weet alle dingen. En bij Hem kan een mens terecht. Al is geen mens schuldloos. Ken Hem in al je wegen en Hij zal je paden recht maken, Spreuken 3 ver 6. Dat geloof je toch wel? Pas op, denk nooit klein van God hoor!

En als er iemand is die zijn man of vrouw in de steek gelaten heeft en hij of zij komt in de schuld, wat dan? Dan moet je terug naar de verlatene. Maar wel met schuldbelijdenis. En als je schuldbelijdenis niet geaccepteerd wordt en je wordt zelf niet meer geaccepteerd, dan moet je dat billijken. Ook dat is recht in Gods oog. Maar je moet met je schuld ook, ja vooral naar God. En... Hij zal je nooit afwijzen. Is dat niet groot? Per slot van rekening zijn we van nature allemaal overspelers en overspeelsters. Maar de Heere zegt: Keer nochtans weder tot Mij... Jer. 3:20-22. De volgende keer een vraag over Handelingen 21. Een hartelijke groet van

DS. K. HOEFNAGEL

Lessen uit de Levensbron (6)

Zelf doen!

Er is nog een leerzame les te leren uit de preek van prof. Lengkeek over Zondag 2 van de Heidelberger Catechismus. In de toepassing, die volgt na het zingen van de tussenzang Psalm 51:1, zei hij ondermeer het volgende:

Waar evenwel de Geest van de Heere zaligmakend de zondaar bearbeidt, daar zal er een werkzaamheid komen om de straf op de zonde te ontgaan en wederom tot genade te komen. Hoe wordt de ziel uitgedreven naar de wet! Hoe tracht de wedergeborene te voldoen aan het heilige gebod des Heeren! En, om verlost te worden van de toekomstige toorn en om de Heere te behagen, door Hem te dienen in overeenstemming met Zijn heilige wil, die de ziel kent in zijn rechtvaardigheid, heiligheid en goedheid. Wat wordt er gewerkt.....!

Werken der wet

Menig kind van God zal zich hierin herkennen. Als de liefde van God wordt uitgestort, komt er een werkzaam leven. Jawel..., door de liefde gedreven. Maar wat zijn die beginnende liefdeswerken gemengd met onkunde en zelfbehoud. Er komt een breuk met de zonden. Er komt een drang om tot eer van God te leven. Er komt een leven van goede werken. Wie wedergeboren wordt, krijgt een vermaak in Gods dag en de prediking van het Woord. Er komt een gebedsleven wat er eerst niet was. Gods Woord ligt dikwijls open en er ontstaan werkzaamheden met het Woord.

In de binnenkamer worden de zonden beleden en beweend. Er komt een droefheid naar God die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt.

De Psalmen doen zo'n kracht en maken het hart week en gevoelig.

Wat is het alles toch anders geworden. Er is een tijd aangebroken dat zo'n begenadigd mensenkind van kracht tot kracht lijkt voort te gaan in dat werkzame leven.

Ja waarlijk: *Wat wordt er gewerkt!*

Zalige mislukking

Maar wat heeft prof. Lengkeek nog meer gezegd?

Maar het baat niet. Ja toch, het baat wel, maar anders dan de ziel zich voorstelt. In plaats van beter wordt het slechter. In plaats van rechtvaardiger onrechtvaardiger. In plaats van heiliger afkeriger. In plaats van dichter bij het heil er verder van af. Wat een gewaarwording!

Hoe waar is dat. Zie het bij de bloedvloeiende vrouw, die we onder andere tegen komen in Markus 5:25-34. Wat gebeurde er met haar toen ze ziek werd en elke dag bloed verloor? Wat deed ze toen ze zich steeds zwakker voelde worden en daarmee de dood dichterbij kwam?

Ze ging van de ene arts naar de andere arts. Overal zocht ze genezing. Wat een werk heeft die vrouw niet gedaan om van

haar ziekte, die als een gesel in haar leven was, verlost te worden. Maar het báátte niet!

Er staat van haar werken geschreven, dat ze *veel geleden had van vele medicijnmeesters, en al het hare daaraan ten koste gelegd en geen baat gevonden had, maar met welke het veeleer erger geworden was.*

Dat is inderdaad een gewaarwording.

Maar het is zo zalig om dat te leren. Nee, het is niet aange-naam als de Heilige Geest onze werken bij de handen gaat afbreken en laat zien dat onze aangename gestalten ons niet zalig kunnen maken.

Het is zo zalig om de leren: *Het gebod dat ten leven was, hetzelfde is mij ten dood bevonden.*

In het paradijs was het gebod inderdaad ten leven. Toen kon de mens gehoorzamen aan Gods liefdesbevel: *Doe dat en gij zult leven!*

Maar zo is het niet meer.

Door de werken van de wet kan geen mens gerechtvaardigd worden. Wat heeft Christus door Zijn Woord en Geest toch een werk om een zondaar aan het einde van de wet te brengen.

Christus alleen

Het einde van de wet is Christus. Daar zal de Geest altijd op aanwerken in het zuivere geloofsleven. Wijlen ds. W.F. Laman begon één van zijn preken zo treffend met de volgende woorden:

Het was: ik en dan Hij!

Het werd: Hij en dan ik!

Doch nu is het: Hij alleen!

Zalig die zondaar die het leren mag. Die zal met Paulus kunnen getuigen:

Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou.

Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, Die mij liefgehad heeft en Zichzelven voor mij overgegeven heeft (Galaten 2:19,20).

*Jezus, niet mijn eigen kracht,
Niet het werk, door mij volbracht,
Niet het offer, dat ik breng,
Niet de tranen, die ik pleng,
Schoon ik ganse nachten ween,
Kunnen redden, Gij alleen.*

DS. J. DE BRUIN

Prediking en bevinding (6)

Boven deze serie artikelen staan twee woorden die de lezers van dit blad niet onbekend zijn: prediking en bevinding. We zoeken stap voor stap te verstaan in welke verhouding die twee tot (en dus niet: tegenover) elkaar staan, en hoe ze wederzijds dienstbaar aan elkaar kunnen zijn: de prediking die stem geeft aan de bevinding, en de bevinding die gevoed – maar ook getoetst – wordt in en door de prediking. Daarbij is het goed ons nog eens even te realiseren wat we onder elk van beide verstaan. Als het over de *prediking* gaat, bedoelen we de ambtelijke verkondiging waarin de eeuwige en heilige drie-enige God Zich aan verloren mensen bekend maakt door Zijn heilig Evangelie. In zulk een prediking toont de Heere welgemeend wat Hem aangenaam is, namelijk dat de hoorders tot Hem komen en in Zijn geliefde Zoon geloven. Hij belooft ook met ernst allen die tot Hem komen en geloven het eeuwige leven. De apostel Paulus vat zijn eigen prediking dan ook als volgt samen: “... betuigende beiden Joden en Grieken de bekering tot God en het geloof in onze Heere Jezus Christus.” Onze belijdenis spreekt in dit verband van een “zeer blijde boodschap”. Het behaagt de Heere door deze verkondiging zalig te maken die geloven, en hen bij de verkregen verlossing te bewaren.

Als het over *bevinding* gaat, denken we aan het werk van de Heilige Geest. Het Woord van God leert ons dat er een onderscheiding is in het werk van elk van de drie Personen van Gods wezen; met eerbied gezegd: een soort taakverdeling. Als Paulus zijn pen op het perkament zet om zijn brief aan de gemeente van Efeze te gaan schrijven, zet hij in met een heerlijk loflied. Een lofprijzing op de drie-enige God. Hij bezingt het werk van God de Vader, die ons heeft “uitverkoren in Hem (Christus) vóór de grondlegging der wereld.” Hij roemt in God de Zoon, “in Welke wij hebben de verlossing door Zijn bloed.” En hij eindigt zijn lied met te wijzen op het werk van “de Heilige Geest der belofte, die het onderpand is van onze erfenis, tot de verkregen verlossing” [Efeze 1]. Zó heeft de Heere ons, mensen, deze diepe dingen geopenbaard. En zo mag en moet het ook gepredikt worden. God de Vader die van eeuwigheid Zich een gemeente ten eeuwigen leven verkoren heeft (de heilsbeschikking); God de Zoon die in de volheid van de tijd het kruis heeft gedragen en de schande veracht (de heilsverwerving); God de Heilige Geest die in het hier-en-nu zondaren leidt tot Christus en hen door het geloof doet leven uit Christus (de heilstoepassing). Dit laatste, het werk van Gods Geest die van de Vader en de Zoon is uitgegaan, wordt wel aangeduid met ‘bevinding’.

In 1951 liet prof. L.H. van der Meiden een boekje verschijnen onder de titel *Wat is bevinding?* Enkele tientallen jaren daarvoor had hij de predikantenvergadering gediend met

een toespraak over *Het bevindelijk element in de prediking*. Hij omschreef bij die gelegenheid het begrip bevinding als volgt: “Wat Gods Geest in de harten der gelovigen werkt, wat de ziel doorleeft en gevoelt, als de Geest Zijn licht over Zijn werk in het hart laat schijnen; wat de ziel mist en lijdt in de duisternis en onder twijfel, en doormaakt in verachtering.” In deze omschrijving wordt dus niet alleen gelet op de bevinding als Geesteswerk, maar ook de keerzijde ervan: de ervaring van de gelovige. Dat is ook wel begrijpelijk. Zijn bijvoorbeeld daarmee de Psalmen niet rijkelijk gevuld?! De bevinding dus als de innerlijke ondervinding van het in-werk van de Heilige Geest. Die aanduiding *in-werk* werd ooit eens gebezigd door dr. W. Aalders.

Toch zullen we goed moeten beseffen dat niet alles wat Gods kinderen ervaren ook daadwerkelijk als bevinding kan worden getypeerd. En niet alles wat zogenaamde ontdekte of bekeerde zondaren in hun emotie menen mee te maken, is bevinding naar de Schrift. Ja, we moeten zelfs zeggen dat hier een gevaarlijke valkuil ligt. De vraag is of allerlei innerlijke aandoeningen ook van Boven komen, van de Geest der genade en der gebeden gewerkt. Het gebed van Psalm 139 is hier steeds weer op zijn plaats, een bede om Goddelijke toetsing: “Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart. Beproof mij en ken mijn gedachten – en gevoelens...” De bevinding als het innerlijke werk van de Heilige Geest zal een legitieme plaats in de prediking innemen, zeker! Maar het komt er – in de eerste plaats voor de prediker en zo ook voor de hoorders – op aan niet voor goud te laten doorgaan wat slechts hout, hooi en stoppelen zijn. Of zelfs erger: schijn gestalten van een eigenwillige godsdienst die worden voorgespiegeld door de vorst der duisternis die met zoetgevooisde woorden Gods kinderen tracht te verleiden en ‘vrome’ onbekeerden gerust wil stellen.

De Heilige Geest is de Geest van Christus die de Bruidswerver voor de grote Bruidegom is. Daar wil Hij ze hebben. Uit Hem wil Hij ze doen leven. En daarbuiten is het Leven niet! “Wat werkt de Heilige Geest door zulke prediking? Een verbroken geest en een verbroken en verslagen hart; een erkennen van elke zonde; een waarachtige honger en dorst naar gerechtigheid; een zekerheid van volkomen vergeving van zonde; troost, vrede en blijdschap in God en een verzekering van de eeuwige zaligheid” [dr. H.F. Kohlbrugge].

DS. J.M.J. KIEVIET

Archibald Alexander (9)

Geleidelijk

Mensen leren de waarheid geleidelijk kennen. Op een bepaald tijdstip wordt een bepaalde waarheid geleerd, terwijl na kortere of langere tijd een andere waarheid wordt onthuld. Dit kan gebeuren door een preek, een boek of een gesprek. Voor ieder kind van God valt er altijd nog veel te leren. Het is moeilijk precies aan te geven waar het werk der genade begint. Alexander schrijft wel dat het fout is om te zeggen dat er voor het moment van de bekering niets wordt ervaren of gedaan dat wezenlijk met de bekering verbonden is. Van stap tot stap leidt de Heere op een tevoren onbekende weg. Er komt een nieuwe manier van denken, een nieuw inzicht in de waarheid, er komt geloof en hoop, vrede wordt genoten en de liefde Gods wordt in het hart uitgestort door de Heilige Geest.

Onderscheid

Niet ieder beleeft precies hetzelfde. De mate van zekerheid kan verschillen. We citeren Alexander: "Maar niet alle christenen zijn met deze heldere ontdekkingen bevoorrecht, er zijn er ook die altijd in enige duisternis wandelen, of hooguit in het licht van de dageraad, maar toch vrezen zij de Heere en zijn ze gehoorzaam aan de stem van Zijn dienaren. Ik heb gevallen gekend van enkele personen die de tijd van hun eigen bekering meerdere malen gewijzigd hebben, toen hun gevoelens juist en rijper werden, en de bekeerlingen die aanvankelijk een helder licht verspreiden, zijn niet altijd degenen die na verloop van jaren de beste indruk maken."

Richard Hill

Alexander gaat de ervaring van Richard Hill weergeven. Hij vindt het moeilijk om vast te stellen wanneer de eerste dageraad van Goddelijk licht begon door te breken. Toen hij 8 of 9 jaar was werd zijn hart opgetrokken naar de hemelse dingen en proefde hij Gods liefde. Daarna deed hij weer gewoon mee met zijn klasgenoten. Zijn geweten sprak vaak. Later was er sprake van een oppervlakkig berouw en goede voornemens. Maar alles werd in eigen kracht gedaan en het liep op niets uit. Hij ging twijfelen aan het bestaan van God, aan de onsterfelijkheid van de ziel en de Goddelijke oorsprong van de Bijbel. Onder het voorlezen uit een boek kwam er licht en troost in zijn ziel, de liefde van God werd in zijn hart uitgestort. Er kwam een onuitsprekelijke vreugde. Toch viel hij weer terug in zijn oude, zondige leven. De overtuiging van zonde kwam steeds terug. Hij ondervond dat hij zichzelf niet kon heiligen. Hij kon de beloften die hij deed niet nakomen. Hij kon niet betalen voor zijn zonden. De angsten der hel werden werkelijkheid. Alles wat hij deed was zondig en onvolmaakt. De satan hield

hem voor dat hij de onvergeeflijke zonde tegen de Heilige Geest had gedaan, dat de genadetijd voorbij was en dat er geen barmhartigheid meer was. In een brief aan een predikant beschreef hij zijn toestand. Tijdens de ontmoeting met deze predikant bad de prediker dat Richard Hill niet op zijn eigengerechtigheid zou vertrouwen.

Gerechtigheid van Christus

Later zond deze predikant aan Richard Hill de levensbeschrijving van Halyburton. Richard Hill zag veel overeenkomsten met zijn eigen leven. De Heere had naar Halyburton omgezien, dat gaf de overtuiging dat de Heere ook naar hem zou kunnen omzien. Richard Hill dacht in zijn benauwdheid dat hij net als Saul verworpen was, dat de dag der genade voorbij was. Toen het Avondmaal werd bediend sprak de Heere op de juiste tijd van vrede tot mijn ziel. Hieraan voorafgaande had hij geleerd hoe erg de zonde is, dat hij straf verdiend had, dat er geen sprake kan zijn van rechtvaardiging door eigengerechtigheid. "In de derde plaats opdat ik Jezus Christus en de zaligheid die in Hem is, des te hoger zal waarderen, en intens naar Hem zal hongeren en dorsten." Zaterdagavond voor het Avondmaal kwam er in zijn ziel en een grondig besef van Gods vergevende genade en barmhartigheid. Hij was aan de rand van wanhoop geweest, maar mocht nu een onuitsprekelijke vreugde kennen. De Geest van God getuigde met zijn geest dat hij een kind van God was.

Tekenen van genade

Er kwam daarna onzekerheid over zijn bekering. De vraag rees of er tekenen van genade werden gevonden in zijn hart en leven of niet. Hij las boeken en hoorde preken die bevestigden dat hij van geestelijk dood geestelijk levend was gemaakt. Hij mocht ook veel kinderen van God leren kennen. Hij kreeg hen hartelijk lief. Twee jaar later rees opnieuw twijfel en verschrikking in het hart. Daarna leerde de Heere hem zien dat niet zijn eigen beleving grond was van zijn hoop, maar wel de rijke schatten van de evangeliebeloften. Extreme verschikking is daarna uitgebleven. Wel bleef er een leven van op en neer. Steeds mocht hij ondervinden dat de Heere krachtiglijk bevonden is een Hulp in benauwdheden en dat Gods genade voor hem genoeg was. Ook mocht hij geloven dat alle dingen moesten medewerken ten goede.

DS. A. VAN HETEREN

Dagboeken 2024

Voor hart en huis. Auteurs: Ds. M. Baan (PKN), ds. D.J. Bud-ding (PKN), ds. A. van Heteren (CGK), ds. H. Polinder (CGK) en ds. H. Paul (GG). Dit dagboek wordt al vele jaren uitgegeven. De grote letter maakt het makkelijk leesbaar voor ouderen en slechtzienden. Uitgeverij Groen, € 10,99. ISBN 978 90 8897 355 0.

Leven en licht, ds. H. Hofman, ds. M. Goudriaan, ds. K. Hoef-nagel, ds. M. Karens, ds. L.W.Ch. Ruigrok en ds. A. v.d. Weerd. Uitgeverij Den Hertog, Houten, € 9,90. ISBN 978 90 331 3215 5.

Ds. C. Smits, Het hoogste goed. Samengesteld door J. Kranen-donk-Gijssen. Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, € 19,95. ISBN 978 94 0290 8787.

Ds. G. Boer, Kies heden. Samengesteld door René Heij. Uit-geverij De Banier, Apeldoorn, € 22,50. ISBN 978 94 0290 8602.

Matthew Henry, Veilig geleid. Samengesteld door J. Kranen-donk-Gijssen. Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, € 14,99. ISBN 97894 0290 8688.

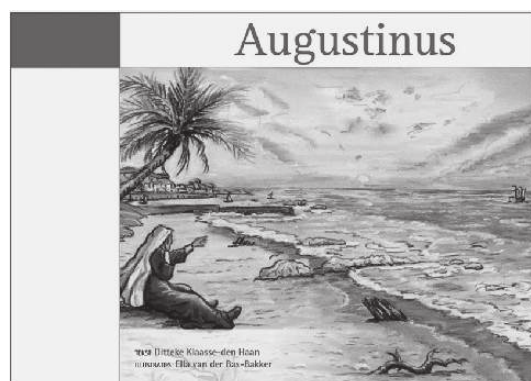
R.M. McCheyne, Hij is het Die ons Zijne vriendschap biedt. Uitgeverij Den Hertog, Houten, € 15,90. ISBN 978 90 331 3250 6.

M. Quist, Het geheim van de tabernakel. Dagboek voor kin-deren, geschikt voor de leeftijd vanaf circa 8 jaar. Uitgeverij Den Hertog, Houten, € 15,90. ISBN 978 90 331 3252 0.

GBS uitgaven

De GBS heeft twee nieuwe uitgaven laten verschijnen.

Een mooi **prentenboek over Augustinus**, geschreven door *Ditteke Klaassen-den Haan*, 71 blz., gebonden, € 14,95. ISBN 978-94-92987-42-6.

Augustinus werd in 354 in Thagaste (Noord- Afrika) geboren. In dit prentenboek wordt zijn leven beschreven. Geschikt om voor te lezen vanaf 4 jaar en om zelf te lezen vanaf 6 jaar.

Ook verscheen er een Bijbels boekje voor peu-ters over **Mozes**. Ook dit boekje is geschreven door *Ditteke Klaassen-den Haan*. Gebonden, € 7,75.

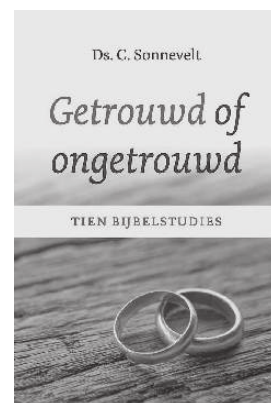
ISBN 978-94-92987-44-0. Exodus 2 wordt op een heel eenvoudige wijze verteld zodat het boekje geschikt is voor peuters van 2- 4 jaar.

Getrouwd of ongetrouwd | Ds. C. Sonneveld
Paperback, 64 blz., € 9,95. Uitgeverij De Banier, Apeldoorn.
ISBN 978 94 0290 8725.

Dit boekje bevat 10 Bijbelstudies over 1 Korinthe 7.

Gehuwd en ongehuwd kunnen hun winst doen met de inhoud van dit boekje, dat een persoon-lijk getinte weergave is van het boek van dr. J. van Bruggen over 1 Korinthe 7. Hier en daar is een toespitsing naar de huidige situa-tie gemaakt.

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar (0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Steun een evangelist

*"Want de liefde van Christus dringt ons."
De druk is groot. Help het Woord
doorgeven in Azië.*

PROJECT 2023-11

Ondersteuning evangelist:
€ 25,- per week

Bonisa

Doneer veilig en eenvoudig via **WWW.BONISA.NL**
of op rekening: NL29RABO 0336 554613

**Word vriend en
steun de Stichting!**

NL35 ABNA 0548 9879 20

Wie helpt de Boodschap doorgeven?

Help Duitsland aan Bijbelse theologie!

Stichting Vrienden van
Heidelberg en Dordrecht

Meer informatie? → www.svvhed.org

VAN DE REDACTIE

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal verschijnen
D.V. donderdag 11 januari 2024. Kopij graag binnen
donderdag 21 december 2023.

Kerstdagen en jaarwisseling

De beide Kerstdagen liggen weer voor ons. De geboorte van de Zaligmaker in Bethlehem mag dan weer herdacht worden. Laten we de vraag onder ogen zien of hij al in ons hart geboren is. Want dat is nodig zal het wel zijn voor de eeuwigheid. Op de oudejaarsdag zullen de gedachten zich vermenigvuldigen. We denken bijzonder aan hen die geliefden en dierbaren verloren hebben. De Heere gedenke in het nieuwe jaar. Hij zegene de uitgave van ons blad. De Heere zij met alle scribenten en hen die zorg dragen voor de uitgave van ons blad bij de drukkerij.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Kerstconcert in Damwâld

D.V. vrijdagavond 15 december er weer een prachtig Kerstconcert. U bent van harte welkom in de vernieuwde Sionskerk, Haadwei 127 in Damwâld om te luisteren naar Noorder Jongerenkoot uit Drachten o.l.v. Wilbert Magré en het interkerkelijk kinderkoor Shalom o.l.v. Anneke Visser. Naast het orgel zullen ook de klanken van andere instrumenten zoals viool, gitaar, hobo of cornet te horen zijn, bespeeld door verschillende kinderen van het kinderkoor. Het thema voor deze avond is "Gods belofte vervuld. De meditatie wordt verzorgd door evangelist S. de Visser uit Leeuwarden. Er wordt een collecte gehouden voor het werk van de stichting "Kom over en help". Deze stichting werkt vanuit Bijbels perspectief en wil de allerarmsten in de Oekraïne de zeer koude winter doorhelpen. Met het oog op de kinderen begint de avond om 19.00 uur. De toegang is gratis.

COLOFON

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand. ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

bescherm het mobieltje van je kind. veilig en verantwoord.

Dé ouderlijk toezicht app met ondersteuning van KlikSAFE

- ✓ Eén maand gratis op proef
- ✓ Nederlandse ondersteuning
- ✓ Betalen met iDEAL

Qustodio
ondersteund door **klikSAFE**

Qustodio is dé app voor opvoeders. Met Qustodio begeleid je je kind in de ingewikkelde wereld van internet. Stel samen met je kind schermtijd in, bepaal bedtijd, houd ongewenste websites tegen, kijk mee met YouTube. Zo zorg je voor een gezonde digitale balans voor je kind.

Wat kun je nog meer met Qustodio

Zie in een tijdlijn alle digitale activiteiten van je kind. Zie welke games en apps er gebruikt worden. Krijg inzicht in oproepen en sms'jes. Weet waar je kind is met locatiebepaling. Krijg een melding als je kind in een bepaalde situatie op de panieknop drukt.

Hoe werkt het?

Je start een account en maakt een profiel aan voor je kind. Daarna installeer je de Kids-app op de apparaten van je kind of kinderen. In de Ouder-app (mobiel) of het Family Portal (op je pc of laptop) kun je alles zien wat je kind online doet.

probeer een maand
gratis exclusief op
klikSAFE.nl/qustodio

Timotheos

*Eindejaars
gift*

Bashiru Mpando (11 jaar) droomt ervan om dokter te worden. Helpt u mee zijn droom waar te maken?

Timotheos biedt goed kwalitatief onderwijs in Malawi. Zo kan Bashiru zijn diploma halen, krijgt hij voeding en brengen we hem in aanraking met het Evangelie.

Scan de QR-code om
te betalen voor Eindejaarsgift.

www.timotheos.nl

Maakt u Happiness gelukkig?

Haar naam betekent geluk. Maar daar is weinig van te merken in het leven van dit meisje. Als jongste van negen kinderen, was ze al op zesjarige leeftijd wees.

Dankzij uw gift krijgen kinderen als Happiness onderwijs, horen ze over de Heere Jezus, en hebben zij een toekomst. Gelukkig!

**Uw decembergift
wordt verdubbeld!**

Scan de QR-code en doneer!

Doneer
**4 kinder-
bijbels** voor
€ 20

ANBI

Stéphanos
www.stephanos.nl

Uw gift is welkom op
NL74 RABO 0335 3074 50 of
via de QR code. Of word
sponsor via stephanos.nl/ikhelp